

Het is wellicht vloeken in de kerk om dit artikel te beginnen met een naam als Heinz G. Konsalik. Nochtans was het deze Duitse veelschrijver die met zijn boek *Dubbelspel om Dunja* me als een mokerslag trof. Niet alleen mijn puberhormonen werden aangenaam verrast door de bloedmooie Dunja, maar vooral de taal trof me. Konsalik voerde mij, die nooit verder geweest was dan de pier in Blankenberge, mee naar de desolate taiga en beroerde me tot tranen toe met zijn beschrijving van vioolklanken die wegstierven in de eindeloze vlaktes van Rusland.

Tijdens de middelbare studies moest ik, net als zoveel generaties studenten voor mij, me door het eindeloze gevecht van Santiago met een marlijn worstelen. Ik kon me amper voorstellen dat een avonturier en macho als Hemingway zo'n saai boek kon schrijven en betichtte hem er stiekem van dit te doen om studenten boeken links te laten liggen en hen aan te zetten om een even liederlijk levenspad als hemzelf in te slaan. Het kostte me meerdere herlezingen om eindelijk het pure van zijn taal te leren appreciëren: even pezig en ontdaan van alle vet als de wanhopige visser Santiago.

De microbe woekerde onderhuids verder en steeds meer boeken verdwenen onder mijn leesvingers. Elk woord voerde me weg: de meeste naar onbekende plekken in mijn verbeelding, maar sommige tartten ook de grenzen van mijn vermogen. Blad na blad zocht ik als een Diogenes, niet naar een mens, maar wel naar de reden waarom een uitgeverij een bepaald boek een kans gegeven had. Ondertussen was ik volwassen genoeg om te beseffen dat niet elk goed boek de aandacht krijgt dat het verdient en vice versa. Integendeel, sommige boeken worden pas vele jaren later door de lezer opgepikt. Een mooi voorbeeld is hiervan is *Een*

Konsalik voerde mij, die nooit verder geweest was dan de pier in Blankenberge, mee naar de desolate taiga en beroerde me tot tranen toe met zijn beschrijving van vioolklanken die wegstierven in de eindeloze vlaktes van Rusland.

samenzwering van idioten van de Amerikaanse schrijver John Kennedy Toole. Geen enkele uitgeverij was geïnteresseerd in de lotgevallen van pedante Ignatius Reilly. Toole kon de vele afwij-

zingen niet aan en pleegde zelfmoord. Het boek werd dankzij zijn moeder uiteindelijk elf jaar na zijn dood uitgegeven. Het werd een bestseller die meer dan één miljoen keer over de toonbank ging en in 35 talen uitgegeven werd. Postuum kreeg Toole de Pulitzerprijs voor deze schelmenroman vol pittoreske figuren.

Net als elke lezer waagde ik me op een zeker moment aan mijn (en wellicht die van vele anderen) heilige graal. Op mijn nachtkastje heeft vele maanden *Ulysses* van James Joyce gelegen. Hoeveel malen is Buck Mulligan niet statig de trappen afgedaald. Mijn gedachten dwaalden af, erger dan Stephen Dedalus en Leopold Bloom in het nachtelijke Dublin. Las ik het boek ooit uit? Natuurlijk. Ik leerde trager te lezen, stil te staan bij de manier waarop Joyce met taal omgaat. Heb ik ervan genoten? Dat laat ik in het midden. Een groot verschil met de Franse schrijver Georges Perec die een gelijkaardige literaire krachttroef uithaalde in zijn boek *Het leven een gebruiksaanwijzing*. In deze meer dan 600 pagina's tellende stijloefening gaat Perec nog verder dan zijn Ierse collega. Waar Joyce zijn hoofdpersonages liet rondwalen binnen de grenzen van Dublin, beperkt Perec zich tot een gebouw in Parijs waar hij kamer per kamer, van zolder tot kelder, nauwkeurig het wel en wee van de bewoners observeert.

Ik ben een liefhebber van literatuur die zich durft te wagen buiten de grenzen van de bladspiegel. Het moet de nachtmerrrie zijn van elke typograaf om met *Het kaartenhuis* van de Amerikaanse schrijver Mark Z. Danielewski geconfronteerd te worden. Verschillende lettertypes dwarrelen over de pagina's, teksten worden gespiegeld, woorden verschijnen dwars, diagonaal, ... Sommige bladzijden tellen slechts enkele woorden, terwijl andere nog amper witruimte overlaten. Het boek lijkt wel het werk van een waanzinnige auteur, want ook de inhoud biedt weinig ruimte tot wegdwalen. Of je na afloop het boek kunt navertellen? Ik alvast niet, maar tot op heden blijft het een van mijn meest bizarre leeservaringen.

Lezers krijgen misschien de indruk dat ik me constant omring met schrijvers die met hun oeuvre de lezer tot het uiterste dwingen. Niets in minder waar. Ik geniet evenzeer van dichters als Pablo Neruda en Herman de Coninck. In alledaagse taal dwingen zij om stil te staan bij hun woorden: zo eenvoudig dat ze voorbij lijken te drijven. Sta eens even stil bij deze versregels uit het gedicht 'Voor mekaar' van de Coninck. Geen enkel moeilijk woord, geen poëtische krachtpatserij, maar wat een emotie:

"Vroeger hield ik alleen van je ogen.
Nu ook van de kraaienpootjes ernaast.